

- [3] Hurevych R., Kademiia M. (2016). Smart-osvita – nova paradyhma suchasnoi systemy osvity. Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy. № 4. - S. 71-78. - URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2016_4_9. (in Ukrainian)
- [4] Smart tekhnolohii v osviti. 2020. - URL: <https://sites.google.com/site/smarttehnologiie/interaktivni-tehnologiie-v-osviti> (in Ukrainian)
- [5] Abdrakhmanova B. (2020). Smart-tekhnohyy v obrazovanyy. URL: <http://www.zkoipk.kz/b2/369-conf.html> (in Russian)
- [6] Kryvoruchko O., Kostiuk M. (2018). Personalizatsiia navchannia yak osnova SMART-. Smart-osvita: resursy ta perspektyvy : materialy III Mizhnar. nauk.-metod. konf. (7 hrudnia 2018 r.) tezy dopovidei. Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t., – 252 s. (in Ukrainian)
- [7] Rozumna osvita dlia rozumnoho suspilstva. [Elektronnyi resurs]. URL: <http://smartereducatoin.blogspot.com/2016/06/smart-education.html> (in Ukrainian)
- [8] FitzGerald E. et al. Dimensions of personalisation in technology-enhanced learning: A framework and implications for design //British Journal of Educational Technology. 2018. Vol. 49. №. 1. P. 165–181. (in English)
- [9] Tsvietaieva O., Znanetska O. (2019). Adaptivne navchannia v suchasni systemi osvity. URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4249/3748> (in Ukrainian)
- [10] Nel C. Learning style and good language learners. C. Griffiths (Ed.), Lessons from good language learners. Cambridge : Cambridge University Press, 2008. P. 49–61 (in English).
- [11] Rashevskia N., Tkachuk V. (2012). Tekhnolohii mobilnoho navchannia. Pedahohika vyshchoi ta serednoi shkoly. Vyp. 35. – S. 295 -301.
- [12] Khatuntseva S. (2018) Teoretychni i metodychni zasady formuvannia u maibutnikh uchyteliv hotovnosti do samovdoskonalennia u protsesi individualizatsii profesiinoy pidhotovky. Kvalifikatsiina naukova pratsia na pravakh rukopysu. Berdiansk. URL: [http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/sites/default/files/dis%201.%D0%A4%D0%86%D0%9B%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%93%20%D0%A5%D0%B0%D1%82%D1%83%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B0%20%D0%A1.%D0%9C%20\(2\).pdf](http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/sites/default/files/dis%201.%D0%A4%D0%86%D0%9B%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%93%20%D0%A5%D0%B0%D1%82%D1%83%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B0%20%D0%A1.%D0%9C%20(2).pdf) (in Ukrainian)
- [13] Aleksandrova O. (2016) Pedahohycheskaia andrahohyka (elektronnyi resurs) URL: <https://multiurok.ru/files/pedahoghichieskaia-andraghohika.html> (in Russian).

УДК 374.1

DOI: 10.31652/2412-1142-2020-58-169-177

Лебедева Наталія Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри англійської філології
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця, Україна
ORCID 0000-0002-3852-6847
nataliswon@gmail.com

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ

Анотація. Навчання дорослих англійській мові є актуальним завданням сучасного освітнього процесу. У даній статті розглянуто питання, пов'язані з факторами зовнішньої та внутрішньої мотивації, причини, які спонукають до вивчення англійської мови. Виявлення мотивів навчання англійської мови дорослими людьми допомагає найбільш продуктивно побудувати процес навчальної взаємодії, що сприяє формуванню комунікативної компетенції, та є першорядним очікуваним результатом. Ефективність освоєння знань залежить від правильності конструювання занять, компетенції викладача, тематичної організації курсу, побудови системи оцінювання, орієнтованості на потреби учнів. Автор у статті розглядає унікальні особливості дорослих як окремої психолого-вікової групи учнів для оволодіння іноземною мовою.

У сучасній методиці викладання іноземної мови існує безліч наукових праць, присвячених вивченню самостійності учнів на різних ступенях освіти, при цьому, вивчення особливостей формування самостійності дорослих при навчанні іноземної мови приділено вкрай мало уваги з боку

дослідників. При цьому, дорослі як ніяка інша група учнів потребують формування даної якості особистості на високому рівні. Для того, щоб визначити важливість врахування особливостей учнів дорослого віку при оволодінні іноземною мовою, слід почати з вивчення основних принципів науки андрагогіки, яку розглядають як розділ теорії навчання, націлений на вирішення питань, пов'язаних з викладанням учням дорослого віку. Важливим також є дослідження практичних аспектів викладання іноземної мови для дорослих. У статті описано психологічні особливості дорослих, що відрізняють їх від інших груп учнів; вивчаються міждисциплінарні поняття «увага», «пам'ять» і «мислення», які під час навчання дорослих набувають специфічних ознак; наведено вимоги мовної андрагогіки до процесу викладання іноземної мови.

З поширенням англійської мови як глобальної з'явився новий інтерес до досліджень щодо навчання дорослих. Які навички їм потрібні? Чим їх мотивація відрізняється від мотивації інших вікових груп? Як вони можуть стати успішними учнями?

Ключові слова: навчання дорослих, мотивація, професійна діяльність, вивчення іноземних мов.

1. ВСТУП

Останніми роками концепція навчання впродовж усього життя набуває все більшого значення. Це свідчить про те, що потреба в навчанні, а саме у вивченні іноземних мов, у дорослому віці широко визнана в суспільстві.

Окрім навчання впродовж усього життя у галузі професійних довідок, непрофесійна сфера також тісно нині пов'язана з цією концепцією. Причини такого розвитку, з одного боку, полягають у технологічному прогресі, потреби в якому неодноразово виникають в навчанні, для успішного вирішення повсякденних та робочих ситуацій. Індивід змушений навчатися впродовж життя не тільки в професійному, а й у приватному середовищі, оскільки технічний прогрес впливає на всі сфери життя.

Постановка проблеми. Підтримка навчання людини лежить в основі викликів педагогічних зусиль, чи то в контексті навчання, планування, порад чи навіть втручання у навчальну політику. Загальні психологічні теорії навчання, такі як біхевіоризм чи когнітивізм, зазвичай використовують для розуміння того, як люди навчаються. Однак, вони не відповідають особливостям навчання дорослих. Хоча навчання дітей та підлітків все ще суттєво переосмислене навчальними та виховними намірами інших, навчання дорослих є більш самовизначеним. Дорослі навчаються на основі суб'єктивної значущості, їхнє навчання емоційно обґрунтоване, прив'язане до їх біографії та наміру покращити власну якість життя. Воно також щільно задіяне у професійному, сімейному та соціальному контекстах.

Сучасні підходи до теорії навчання зосереджуються на аспектах навчання дорослих. Вони дозволяють нам розвинути адекватне розуміння навчання, що є необхідним для професійної навчальної роботи з дорослими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наука про навчання дорослих (андрагогіка) потребує перегляду та адаптації до сучасних умов у системі наук про освіту. Традиційно виникнення цієї науки пов'язують з іменами зарубіжних дослідників М. Ноулза, Е. Торндайка, П. Джарвіса, Р. Сміта, які в 1950–60-х рр. започаткували фундаментальні дослідження питань навчання людини в дорослому віці.

Різноманітні розробки науково-теоретичних і науково-методичних основ навчання дорослих, представлені сьогодні в чималій кількості наукових праць українських авторів: філософські й теоретико-методологічні основи освіти дорослих у системі неперервної освіти (В. Андрущенко, С. Архіпова, І. Бех, С. Болтівець, І. Зязюн, В. Кремень, В. Луговий, Л. Лук'янова, Н. Ничкало, С. Сисоєва, Л. Сігаєва, Л. Сущенко); андрагогічні основи післядипломної професійної освіти (В. Аніщенко, Н. Бібік, І. Воротникова, Г. Гребенюк, І. Дмитренко, М. Лапенюк, Л. Набока, В. Олійник, Н. Протасова, В. Пуцов); особливості й технології навчання дорослої людини (С. Архіпова, О. Вербицький, Т. Григор'єва).

Метою статті є розглянути теоретичні питання, пов'язані з факторами зовнішньої та внутрішньої мотивації, причин, які спонукають до вивчення англійської мови у дорослому віці, психологічні особливості дорослих, та що їх відрізняє серед інших груп учнів;

дослідити міждисциплінарні поняття «інтелект», «пам'ять» і «мислення» у контексті навчання дорослих. Важливою складовою дослідження також є практичні аспекти викладання іноземної мови для дорослих.

Одну з причин навчання протягом усього життя можна знайти в організації праці. Потреби в робочих місцях та вимоги до працівників зростають. Торгівля, виробництво та послуги вже неможливо уявити без використання інформаційно-комунікаційних технологій та знання мов, а це означає, що багато людей в їх приватному та професійному середовищі стикаються з новими вимогами.

Крім того, необхідність навчання в дорослому віці обґрунтована соціальними змінами, які виражаються у підвищеному сподіванні, що члени суспільства повинні перерости у зрілих громадян, які активно беруть участь у суспільному житті. Ключовим тут є - баланс між роботою та життям

Окрім основних потреб, таких як забезпечення засобів до існування, особа, якій зараз доводиться виконувати більш складну професійну роботу, повинна враховувати і більш складні потреби, наприклад, такі як потреба у соціальному визнанні.

Загалом, можна сказати, що знань та навичок професійної підготовки та перших кількох років роботи в більшості випадків вже не достатньо для проходження тридцяти-сорокарічної професійної кар'єри. Постійне навчання є частиною повсякденної роботи для багатьох людей сьогодні. З навчанням у повсякденному житті та через зміну умов праці, а також внаслідок вимог суспільства, що постійно змінюється, розвиваються також нові форми так званого неформального навчання, що описує навчання у життєвих контекстах.

Усі ці фактори призводять до підвищеної потреби в навчанні та викладанні у дорослому віці [3].

Навчання – це цілеспрямоване чи випадкове, індивідуальне або колективне оволодіння інтелектуальними, фізичними, соціальними знаннями та вміннями. З психологічної точки зору навчання розглядається як процес відносно стійких змін у поведінці, мисленні чи почуттях, заснованих на досвіді чи новому розумінні. Окрім процесу навчання, до основних інструментів навчання належить також здатність запам'ятовувати та згадувати. Таким чином, пам'ять та застосування вивченого відіграють важливу роль. Однак навчання - це більше, ніж просто зберігання інформації. Навчання включає сприйняття та оцінку навколишнього середовища, порівняння його з уже відомою інформацією та досвідом, та визнанням закономірностей.

Крім того, слід розрізняти самостійне навчання та кероване навчання, оскільки мотивація відіграє головну роль у навчанні та є більш важливою для самостійного навчання, ніж для керованого навчання. Якщо навчання розуміють як здатність швидко записувати та правильно відтворювати нову, невідому інформацію, емпірично доведено, що зниження здатності до навчання можна спостерігати впродовж життя, починаючи з 25 років. Однак якщо навчання розуміти як зміну, то здатність до навчання у дорослому віці є неперечною.

Зміна теоретичного погляду на здатність до навчання у дорослому віці, очевидно, залежить від концепції навчання, якою користуються дослідники, епістемічних поглядів самих учнів та вимог. Наприклад, біографічний метод має на меті розглянути все резюме та суб'єктивне проектування життя для аналізу дій людини, зокрема також для аналізу навчання.

Що стосується підходів до біографії чи теорії життя освітянських наук, то вони ґрунтуються на посиланні на освіту, це варіант освітнього дослідження. Внутрішній зв'язок побудований між біографією та освітою, так що освітні дослідження - це в основному завжди дослідження біографії.

А, стосовно розробки можливостей викладання та навчання, то в цих підходах актуально, в яких культурних та економічних рамках відбувається навчання, як ця культурно-економічна база змінюється об'єктивно та суб'єктивно протягом життя, які характеристики учня змінюються протягом життя чи постійно залишаються, як суб'єктивний фактор може формуватися в процесі навчання і як окремі процеси навчання можна узгодити зі змінами в

навчальній теорії.

Тому біографічні підходи дають твердження про тимчасову структурування біографічних даних, про взаємодію між індивідом та суспільством, а також про об'єктивну та суб'єктивну обґрунтованість того, що було вивчено протягом життя та про різні ситуації застосування, наприклад різноманітна професійна діяльність.

Ці підходи є актуальними для навчання в дорослому віці, оскільки вони пояснюють виникнення та використання навчання з досвіду та роль самовизначаються компонентів навчання, таких як важливість відображення здатності навчальних процесів, свобода учнів та важливість епістемічних переконань.

Дискусії про розвиток у дорослому віці були викликані насамперед дослідженнями розвитку інтелекту, які показали, що існує два типи інтелекту, що відрізняються від віку. У той час як основні процеси обробки інформації, такі як рухомий інтелект, зменшуються протягом життя, що особливо проявляється у втраті працездатності дорослих у численних когнітивних функціях, таких як короткочасна пам'ять або швидке засвоєння нової інформації, кристалічний інтелект, такий як використання щоденних знань, для вирішення складних проблем набирати вагу до старості.[1]

Рухомий інтелект - це здатність до мислення та вирішення нових проблем, незалежно від попереднього досвіду; включає вміння аналізувати нові проблеми, виявити закономірності і взаємозв'язки, які лежать в основі цих проблем і екстраполювати їх за допомогою логіки; а також - абстрактне мислення, індукцію та дедукцію. Його функція вимагає високого об'єма робочої пам'яті. Це необхідно для всіх логічних рішень проблем, наприклад, в науковій, математичній чи технічній сфері. Кристалічний інтелект — це здатність використовувати навички, знання і досвід. Він покладається на доступ до інформації з довготривалої пам'яті. Цей інтелект працює за рахунок досягнень, такі як словниковий запас і загальні знання[2].

Дослідження психології розвитку розглядають розвиток у різному віці. У цьому контексті велике значення мають поняття завдань розвитку або завдання критичних життєвих подій.

Завдання розвитку включають виклики та зміни життєвих ситуацій, які виникають, з одного боку, від процесів біологічного розвитку, а з іншого - із соціальних очікувань. Різні завдання щодо розвитку доводиться опановувати на різних життєвих етапах. Одним із завдань розвитку середньої дорослості є те, що людина допомагає своїм дітям стати незалежними та відповідальними дорослими. Інші завдання - розвиток змістовної дозвіллевої діяльності та розвиток соціальної та політичної відповідальності, а також задовільне формування власного професійного життя.

Опанування поточних завдань розвитку можна розглядати як навчання, оскільки це дозволяє нам ефективно справлятися з вимогами наступного рівня. Завдання на розвиток, з якими стикаються дорослі на всіх етапах життя з овязані з очікуваннями, адекватне управління якими потребує постійних процесів навчання.

Явище, яке чітко викликає необхідність аналізу процесів навчання та, - це так звана невідповідність результативності та компетентності, яку можна спостерігати у багатьох сферах. Незважаючи на стабільні вікові ефекти, про які вже йшлося в основних процесах обробки інформації, можна констатувати, що багато центральних професійних посад, швидше за все, займають літні люди, які працюють дуже добре. Солтхауз пояснює цю невідповідність досвіду, адаптованому на основі досвіду людей старшого віку, які, перш за все, досягають успіху в процесах добре застосовувати знання[3].

Тому підходи до навчання протягом усього життя не підлягають необхідності показувати, що дорослі можуть насправді вчитися. Швидше, завдання полягає у розробці специфіки навчання дорослих та можливості підтримки навчальних процесів за допомогою відповідних навчальних процесів.

Далі, відмінність від шкільного навчання у дітей та підлітків має чітко визначити

особливості навчання у дорослому віці.

Перші відмінності можна виявити в дизайні навчального середовища, оскільки проектування навчальних середовищ для дорослих інституціоналізовано по-різному і базується на різних організаційних та навчально-психологічних критеріях, ніж у дитячому та юнацькому віці, що більш докладно пояснено нижче.

Шкільні уроки, засновані на засвоєнні теоретичних знань, ґрунтуються на орієнтації на дії та набутті навичок, що також відіграє важливу роль у навчанні у дорослому віці. Однак різниця полягає у зовнішній рішучості учня та самоорганізації дорослого учня поза школою.

Крім того, дорослі стикаються з реальними завданнями та проблемами, які зазвичай вимагають різних форм мислення та навчання, ніж це відбувається в школі. Багаття теоретичних знань також є необхідною умовою успішних дій у професійній практиці, але дорослі повинні вміти обробляти свої знання та ефективно використовувати їх для вирішення майбутніх проблем. Наявність власних цілей учнів та необхідність інтегрувати свій професійний досвід у навчальні ситуації дозволяють дорослим брати на себе відповідальність за себе та контролювати своє навчання.

Крім того, Реснік наголошує на різниці між окремими когнітивними процесами в школі та спільними когнітивними процесами у навчанні поза школою. Навчання в школі є дуже індивідуальним у традиційному фронтальному навчанні, тоді як співпраця на роботі та здобуття нових знань та вмінь є важливою фазою у професійному житті[4].

У кожного учня є індивідуальні потреби, а також є більш загальні фактори, які слід враховувати, наприклад, вік. Проблеми, які стоять перед учнями мови для дорослих, можуть бути (і часто є) дуже різними. А саме, проблеми, з якими ми стикаємось при навчанні дорослих англійської мови, значно відрізняються від тих, які існують при навчанні молодшої категорії учнів. Але зрозуміло, що не можливо навчати та взаємодіяти з дорослими учнями у той же самий спосіб, що й з дітьми. Застосування однакових методів, очевидно, призводить до нижчих результатів. У той же час, навчаючи дорослих, учитель ненавмисно знижує ступінь уваги та взаємодії.

Питання ставлення до дорослої аудиторії є актуальним у процесі навчання та засвоєння англійської мови, а методи, що застосовують у роботі з молодшими учнями, потребують адаптації [5].

На жаль, у міру старіння, пластичність мозку (або здатність утворювати нові нейронні шляхи), знижується. Але не означає, що дорослі повинні відмовитися від бажання оволодіти новою мовою.

Навпаки, дослідники виявили сильну кореляцію між двомовністю та затримкою настання хвороби Альцгеймера. Схоже, що завдання вивчення мови насправді допомагає підтримувати здоровий мозок, захищаючи від деменції та продовжуючи психічне здоров'я [5].

Це чудова новина як для нас, так і для наших учнів: Окрім суто практичних переваг, вивчення мови пропонує багато корисних переваг. Звичайно, це достатня причина для наполегливості, незважаючи на перешкоди!

Розпалюйте нейрони своїх учнів інтерактивними заходами, які займаються ними як фізично, так і розумово. Не варто недооцінювати важливість розваг у класі для дорослих.

Діалоги та рольові ігри - чудові способи практикувати мовні схеми, імітувати природне спілкування та розважатися у класі. Хоча, дорослі можуть сидити спокійно довше, це не означає, що вони хочуть, чи це більш сприяє навчанню.

Ще один спосіб залучати дорослих студентів - це використання автентичних відеороликів (телепередачі, музичні відеоролики, новини, виступи тощо).

Викладаючи для дорослих, надзвичайно важливо пам'ятати, що студенти, мабуть, вже володіють набором навичок та талантів, і, розмовляти ідеальною англійською мовою - це не одна з них. За своє життя ми розвиваємо широкий спектр здібностей, часто на дуже високому рівні. Дорослі студенти можуть легко відсторонитися при найменшому натяку на поблажливість, особливо якщо вони не можуть висловити це розчарування новою мовою, яку

вони вивчають.

Вчителеві слід ставитися до дорослих учнів як до поважних однолітків та уникати поблажливості.

Під час обговорення різних тем важливо визнавати наявність досвіду учнів. Для тих, хто навчає дітей і дорослих, варто правильно підібрати тон для кожної групи - можуть бути різкі відмінності.

Представляючи новий матеріал для класу дорослих, вступні речення на кшталт "Як дехто з вас може знати" будуть дуже доречними.

Якщо у групі є студент «експерт» з теми, скористайтеся можливістю попросити їх висловитись. Це чудова практика говоріння та слухання для всіх, та загального досвіду.

Така організація вивчення англійської мови як корпоративні заняття стає доволі поширеною. Це означає, що у таких групах, ймовірно, знайдеться декілька неохочих учнів, яких потрібно навчити. Студенти, не маючи власної мотивації, а слідуючи потребам чи бажанням керівництва, можуть бути одними з найскладніших студентів, з якими ми стикаємось.

Як і у випадку з будь-якою дорослою аудиторією, відсутність ентузіазму може стати проблемою. Рішення полягає в залученні студента як особистості. Залучіть їхні специфічні інтереси до роботи на занятті, де це можливо.

Така гра як "Покажи та скажи" може бути чудовим мотиватором. Взагалі, людям подобається говорити про себе і те, що їх хвилює. Ваш неохочий учень радо поділиться своїми інтересами з класом. Якщо він ще не готовий до цього, спробуйте приділити час наприкінці сеансу (достатньо однієї-двох хвилин), щоб мати можливість неформального спілкування з ними. Запитайте їх про один із його інтересів. Робіть це після кожного уроку кілька разів поспіль. Їх впевненість зростатиме, якщо говорити на цю тему. Незабаром вони будуть готові виступити перед класом.

Молодші слухачі, особливо діти віком від 7 до 8 років, зазвичай вивчають мови з відносною легкістю. Багато хто здобуває знання, які не відрізняються від носія мови.

Однак це не завжди під силу дорослому. Домінування інтонацій, стресів і ритмів рідної мови стає перешкодою у оволодінні іншою мовою. Старші студенти можуть боротися з ідіосинкратичними звуками мови перекладу.

Зробивши особливий акцент на вимову, можна перемогти ці труднощі. Знання фонології рідної мови вашого учня, стане в пригоді. Заохочення сприяє вихованню позитивного ставлення до точності вимови. Використання мультимедійних ресурсів, включаючи записи власної промови студента, може бути корисним та привабливим засобом для роботи у цьому напрямку.

Дорослі звикли нести відповідальність на своїх робочих місцях та особистому житті. З дітьми це відбувається зовсім по іншому. Відповідно, дорослі визнають аудиторію своїм місцем роботи та вимагають відповідальності від учителя.

Деякі з дорослих учнів регулярно проводять оцінку ефективності на своїх робочих місцях, тому зворотний зв'язок відіграє важливу роль і у вашому навчальному циклі. Це дозволить вам оцінити успішність власного навчання.

Це забезпечує цінною інформацією про ефективність методів, якими ви користуєтесь, і дозволяє адаптувати свій підхід за потребою, а також показує студентам, що ви дбаєте про свою ефективність.

Можна провести опитування студентів або неофіційно, поговорити зі студентами про їхні успіхи. Проста розмова в кінці тижня зазвичай достатня. Прямі запитання, як-от: "Що вам сподобалося / не сподобалося на цьому тижні?", "Про які види роботи ви дізналися найбільше / найменше?" допоможуть оцінити ситуацію.

Метою є не збирання даних, а з'ясування речей, які ви можете реально використовувати у своїй підготовці. Принципово важливо, що цей процес також визнає важливу роль

дорослого, який навчається у власному навчанні.

Дорослі настільки ж різноманітні, як діти, і, як знає кожен вчитель школи, діти засвоюють інформацію різними способами. Це справедливо і для дорослих.

Індивідуальний стиль в персоналізованому навчанні відіграє важливу роль. Дорослі заслуговують такої ж уваги, як і діти, що стосується їх індивідуальних якостей та потреб у навчанні. Педагогу слід визнавати зорові, слухові, кінестетичні та тактильні уподобання наших учнів. Це найкраще досягається шляхом планування широкого спектру заходів, що надають можливості для різноманітних стилів навчання. Для учнів, які навчаються кінестетично, включають у навчання дії рук, руху тіла та міміки. Візуальні студенти отримують велику користь завдяки включенню розповідей, флеш-карт та відео. Для тих, хто має слухові переваги, доречно використовувати пісні в навчанні - це чудовий спосіб вивчити мову ідіоматично.

Дорослі студенти мають великі вимоги до свого часу. Від сімейних зобов'язань до надзвичайних строків роботи. Від соціальних занять до оплати рахунків. Для багатьох із нас вільний час - одне з наших найцінніших надбань, і ми цінуємо свій час високо.

Визнайте це у взаємодії зі своїми дорослими учнями. Переконайтеся, що ви, як вчитель, пунктуальні та добре підготовлені. Якщо дорослий учень вважає, що їх час не використовується ефективно, це може викликати обурення. А невдоволеним студентам важко навчатися.

Врахуйте це при призначенні домашніх завдань. Чи можна ставити завдання, які вільно влітаються в робочий день студента? Наприклад, замість того, щоб писати твір, їм можна доручити замовити вечерю англійською мовою. Ключовим є збереження завдань значущими та здійсненими.

Мова - це спілкування, і це вимагає участі того, хто навчається. Для деяких дорослих, чи то через особистісні риси чи культурні причини, це найскладніший аспект вивчення мови.

Ознайомтеся з культурним фоном своїх студентів. Ознайомтеся з особистими ідентифікаціями учнів. Скористайтеся цими знаннями, щоб повідомити, як ви плануєте групування та заходи. У разі необхідності розмежуйте роботу з підказками, призначенням ролей та вибраними видами діяльності.

Побудуйте зв'язок із сором'язливими учнями, щоб вони відчували себе комфортніше в навчальному середовищі.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дорослі мають конкретну мету - не витратити час. Деякі дорослі відвідують мовні курси через зовнішню потребу, а інші мають свій внутрішній потяг або хоча б конкретну мету (наприклад, мовний іспит), що дуже часто означає користь. Незалежно від причини, всі вони поставлять питання "Чому я тут?". І вони можуть продовжувати: "Що я можу зробити замість цього? Чи добре витрачений час? "

Усі уроки повинні мати чіткий результат. Ми не можемо відійти від "робити вправи на сторінці і закінчувати їх вдома". Доброю практикою є написання переваг у кінці уроку та співвіднесення їх із своїми індивідуальними цілями навчання.

Навчання є більш усвідомленим. Дорослі більше усвідомлюють, що для них працює, що їм важко або де їм потрібна більша підтримка. Це дуже важливо і, у свою чергу, дуже корисно для розвитку цієї спроможності. Приділіть певний час для роздумів про окремі стратегії навчання та самооцінювання. Це допоможе їм побудувати або зберегти почуття відповідальності за своє навчання та досягнення своїх цілей. Адже ми говоримо про дорослих. Чи не вони є тими, хто відповідає за власний прогрес?

Мотивація переважає варіативність та гнучкість. Мотивація дорослих обтяжена різного роду турботами. Вони можуть включати: догляд за дітьми, подання звіту, список покупок. Додайте до цього основне питання користі та мети, і ви зрозумієте, чому мотивація є складним питанням.

Будьте готові до різноманітного негативного ставлення, що веде до небажання з боку учня. Найкращий спосіб боротьби з цим - бути гнучким та готовим до різних підходів, різноманітного змісту чи альтернативних шляхів, які ведуть до тієї самої мети: надання контексту для змістовного навчання. Звичайно, в цьому відношенні вони не схожі на молодших школярів.

Потреба в негайній користі, а саме користі мови. Подумайте про те, чого все-таки потрібно, навчитися дорослим. Ви рідко маєте час переглядати усі чудеса, які може запропонувати новий смартфон (або мова, з цього приводу) - ви хочете знайти вирішення певної проблеми під рукою, і саме зараз. Основне питання: "Як я можу змусити цю справу працювати?" Ми не маємо часу займатися мовою лише заради неї. Нашим учням зазвичай потрібно виконати певне завдання або хоча б побачити відчутну користь для майбутнього. Дорослі хочуть припаркувати машину, надіслати цю контактну картку або використати цю частину мови з практичної причини.

Абстрактне мислення дозволяє сприймати мову як системну граматику. Знову ж таки, ми можемо використати різні здібності дорослих учнів тут. Їх потреба у корисній мові не суперечить можливості трактувати мову як абстрактну систему. Навпаки: абстрактне мислення насправді є загальним, тому немає жодної шкоди в поданні основних правил.

Застережним є використання граматичних таблиць, мовних термінів та інших абстракцій у навчанні мови. Вони, очевидно, малопродуктивні, якщо їх використовувати лише заради цього, або коли покладаються на план підготовки уроку. Але не соромтеся використовувати їх, якщо вони допоможуть дорослому школяреві зрозуміти, як працює система.

3. ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Головні психолінгвістичні особливості навчання дорослих іноземної мови полягають в урахуванні труднощів, що виникають в процесі навчання, в реалізації основних принципів вивчення іноземної мови, в застосуванні індивідуалізованих стратегій. У такому випадку процес навчання іноземної мови дорослих буде відповідати не тільки комунікативним і когнітивним очікуванням, а й особистісним, надаючи можливість використовувати індивідуальні стилі і стратегії вивчення, виходячи з особистих інтересів і життєвих потреб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Knowles, M. (1980) *The modern practice of adult education: From pedagogy to andragogy*. New York: Cambridge Adult Education Company <https://pdfs.semanticscholar.org/8948/296248bbf58415cbd21b36a3e4b37b9c08b1.pdf>
- [2] Cattell, Raymond B. (1963). Theory of fluid and crystallized intelligence: A critical experiment. *Journal of Educational Psychology* 54: 1–22. <https://psycnet.apa.org/record/1963-07991-001>
- [3] Salthouse, Timothy (1992). *Mechanisms of age-cognition relations in adulthood*. Hillsdale, New Jersey: L. Taylor & Francis. ISBN 978-0-8058-1129-2. <https://www.crcpress.com/Mechanisms-of-Age-cognition-Relations-in-Adulthood/Salthouse/p/book/9780805811292>
- [4] Burns, R. (1995) *The adult learner at work*. Sydney: Business and Professional Publishing. Haughey, D. (no date) *Smart Goals*. <https://www.projectsart.co.uk/smart-goals.php> (accessed 15 February 2016)
- [5] Kern, N. (2013) 'Technology-integrated English for Specific Purposes lessons: real-life language, tasks, and tools for professionals', in Motteram, G (ed.) *Innovations in learning technologies for English language teaching*. British Council. https://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/C607%20Information%20and%20Communication_WEB%20ONLY_FINAL.pdf (accessed 10 February 2016).

THEORETICAL AND PRACTICAL ISSUES OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING FOR ADULTS

Lebedieva Natalia A.

Ph D, Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of English Philology Department

Vinnitsia Mykhailo Kotsyubynsky State Pedagogical University, Vinnitsa, Ukraine

ORCID 0000-0002-3852-6847

nataliswon@gmail.com

Abstract. In recent years, the concept of lifelong learning has become increasingly important and prosperous. It proves that. That the need for learning, namely foreign language learning, is widely recognized in society by adulthood.

In addition to lifelong learning in the field of professional background, the non-professional field is also closely related to this concept today. The reasons for this development, on the one hand, are technological advances, the needs of which repeatedly arise in learning, for the successful solution of everyday and work situations. The individual is forced to study for a lifetime, not only in a professional but also in a private environment, as technological advances affect all areas of life.

Supporting human learning is at the heart of the challenge of pedagogical efforts, whether in the context of learning, planning, advice or even interventions in educational policy. Common psychological theories of learning, such as behaviorism or cognitivism, are commonly used to understand how people learn. However, they do not fit the specificities of adult learning. Although the education of children and adolescents is still significantly revied by the educational intentions of others, adult learning is more self-determined. Adults are trained on the basis of subjective importance, their learning is emotionally grounded, tied to their biography and intended to improve their quality of life. It is also firmly involved in professional, family and social contexts.

Current approaches to learning theory focus on aspects of adult learning. They allow us to develop an adequate understanding of the training needed for professional adult learning.

With the spread of English as a global language, there has been a new interest in adult learning research. What skills do they need? How does their motivation differe from that of other age groups? How can they become successful students?

As a professional, it is immediately clear that many have been stuck in English since school. English is the most important foreign language in Europe. There is hardly a profession in which it is not needed. However, a business letter in English or an English presentation is a challenge for many.

Keywords: adult education; motivation; professional activity; foreign language learning.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Knowles, M. (1980) *The modern practice of adult education: From pedagogy to andragogy*. New York: Cambridge Adult Education Company <https://pdfs.semanticscholar.org/8948/296248bbf58415cbd21b36a3e4b37b9c08b1.pdf> (in English)
- [2] Cattell, Raymond B. (1963). *Theory of fluid and crystallized intelligence: A critical experiment*. *Journal of Educational Psychology* 54: 1–22. <https://psycnet.apa.org/record/1963-07991-001> (in English)
- [3] Salthouse, Timothy (1992). *Mechanisms of age-cognition relations in adulthood*. Hillsdale, New Jersey: L. Taylor & Francis. ISBN 978-0-8058-1129-2. <https://www.crcpress.com/Mechanisms-of-Age-cognition-Relations-in-Adulthood/Salthouse/p/book/9780805811292> (in English)
- [4] Burns, R. (1995) *The adult learner at work*. Sydney: Business and Professional PublishingHaughey, D. (no date) *Smart Goals*. <https://www.projectsmart.co.uk/smart-goals.php> (accessed 15 February 2016) (in English)
- [5] Kern, N. (2013) 'Technology-integrated English for Specific Purposes lessons: real-life language, tasks, and tools for professionals', in Motteram, G (ed.) *Innovations in learning technologies for English language teaching*. British Council. https://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/C607%20Information%20and%20Communication_WEB%20ONLY_FINAL.pdf (accessed 10 February 2016). (in English)